

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ostravě rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu Mgr. Tomáše Zubka a soudců JUDr. Ivy Hrdinové a JUDr. Daniela Spratka, Ph.D. ve věci

žalobce: **Martin H.**, narozený dne xxx
bytem xxx
zastoupený advokátkou JUDr. Zdeňkou Doležilkovou
sídlem Ovesná 356/7, 724 00 Ostrava-Nová Bělá

proti
žalovanému: **statutární město Ostrava - Městská policie Ostrava**, IČ 00845451
sídlem Prokešovo náměstí 1803/8, 729 30 Ostrava - Moravská Ostrava
zastoupený advokátem JUDr. Radkem Ondrušem
sídlem Bubeníčková 502/42, 615 00 Brno

o náhradu mzdy

o odvolání obou účastníků proti rozsudku Okresního soudu v Ostravě č. j. 83 C 12/2017-125 ze dne 11. 12. 2017

takto:

- I. Rozsudek soudu prvního stupně **se** v odstavci I. výroku **mění** tak, že žaloba o zaplacení částky 573 748 Kč s příslušenstvím se zamítá.
- II. Žalobce je povinen zaplatit žalovanému na náhradě nákladů řízení před soudy všech stupňů částku 83 766 Kč do tří dnů od právní moci rozsudku, k rukám JUDr. Radka Ondruše, advokáta se sídlem Bubeníčková 502/45, Brno.
- III. Česká republika nemá právo na náhradu nákladů řízení před soudy všech stupňů.

Odůvodnění:

1. Žalobce se žalobou domáhal, aby mu žalovaný zaplatil na náhradě mzdy za dobu ode dne 12. 1. 2014 do dne 12. 1. 2017 celkem 936.000 Kč, tj. 26.000 Kč měsíčně, to vše s úrokem z prodlení v zákonné výši 8,05 % ročně. Žalobu odůvodnil zejména tím, že byl zaměstnancem žalovaného na základě pracovní smlouvy ze dne 15. 2. 2006 a ode dne 25. 5. 2006 pracoval jako strážník – hlídač. Dne 26. 7. 2010 obdržel od žalovaného okamžité zrušení pracovního poměru, se kterým nesouhlasil, dopisem ze dne 4. 8. 2010 oznámil žalovanému požadavek na dalším zaměstnávání a domáhal se určení neplatnosti rozvázání pracovního poměru u soudu. Spor byl definitivně ukončen rozsudkem Nejvyššího soudu ČR ze dne 16. 11. 2016 sp. zn. 21 Cdo 5727/2015, který nabyl právní moci dne 7. 12. 2016, se závěrem, že okamžité zrušení pracovního poměru je neplatné. Žalovaný mu po celou dobu práci nepřiděloval. Má proto za dobu od neplatného rozvázání pracovního poměru právo na náhradu mzdy.
2. Žalovaný s žalobou nesouhlasil s odůvodněním, že žalobce nemá nárok na náhradu mzdy, protože nesplňoval předpoklady k výkonu práce podle pracovní smlouvy. Konkrétně neměl osvědčení o splnění odborných předpokladů a dále si nedoplnil středoškolské vzdělání zakončené maturitní zkouškou, bez kterého od 1. 1. 2016 nemohl práci strážníka městské policie vykonávat. Rovněž zpochybnil vážnost vůle žalobce ohledně dalšího pokračování pracovního poměru, jejíž nedostatek dovozoval jednak z toho, že si žalobce potřebné zkoušky a vzdělání nedoplnil, ale také z jeho chování po ukončení sporu o určení neplatnosti okamžitého zrušení pracovního poměru v prosinci 2016, kdy se žalobce sice několikrát dostavil na pracoviště, ale vždy odmítl vykonávat přidělenou práci a pracoviště předčasně opustil. Dále žalovaný namítal, že požadavek žalobce na náhradu mzdy za dobu šesti let od neplatného rozvázání pracovního poměru je v rozporu s dobrými mravy, protože účelem náhrady mzdy při neplatném rozvázání pracovního poměru není zajistit bezpracný příjem zaměstnanci a sankcionovat zaměstnavatele, ale „vykryt“ přechodné období, které vznikne ztrátou zaměstnání a hledáním nového.
3. Okresní soud napadeným rozsudkem uložil žalovanému zaplatit žalobci 573 748 Kč spolu s úroky z prodlení ve výši 8,05 % ročně z částek a za dobu, jež rozvedl (výrok I.), a v části, ve které se žalobce domáhal po žalovaném zaplacení 362 252 Kč a úroků z prodlení ve výši 8,05 % ročně z částek a za dobu, jež rozvedl, žalobu zamítl (výrok II.); zároveň rozhodl, že žalovaný je povinen zaplatit „státu Česká republika náklady řízení v rozsahu 22,60 % nákladů zaplacených státem ustanovené zástupkyni žalobce z titulu její odměny a náhrady hotových výdajů, jejichž přesná výše a splatnost budou určeny předsedou senátu v samostatném usnesení“ (výrok III.) a „státu Česká republika“ soudní poplatek 28.688 Kč (výrok IV.). Neshledal žádné důvody k pochybnostem o tom, že žalobce v srpnu 2010 chtěl nadále u žalovaného pracovat podle pracovní smlouvy tak, jak uvedl v oznámení ze dne 4. 8. 2010. Žalovaný měl navíc kdykoliv v průběhu trvání soudního sporu možnost ověřit zájem žalobce na dalším zaměstnávání a začít mu do skončení sporu přidělovat práci, čímž by se také zprostil povinnosti platit žalobci za dobu přidělování práce náhradu mzdy. Při posuzování, zda žalobce splňoval předpoklady stanovené právními předpisy pro výkon sjednané práce také v období ode dne 12. 1. 2014 do dne 12. 1. 2017, za které požaduje žalobce náhradu mzdy, dospěl k závěru, že „žalobce za dobu od 1. 1. 2016 až do 12. 1. 2017 nárok na náhradu mzdy nemá, protože nedosáhl středoškolského vzdělání zakončeného maturitní zkouškou coby předpoklad stanovený právními předpisy pro výkon práce obecního strážníka podle pracovní smlouvy v aktuálním znění, přičemž požadovaný nárok za uvedené období nelze žalobci přiznat ani z jiného právního důvodu“. Naopak, nárok na náhradu mzdy za dobu ode dne 12. 1. 2014 do dne 31. 12. 2015 vyhodnotil co do základu jako důvodný, neboť skutečnost, že žalobce nejpozději od roku 2012 nedisponuje osvědčením o splnění odborných předpokladů strážníka, protože nevykonal příslušnou odbornou zkoušku, ke které nebyl přihlášen výhradně v důsledku nečinnosti zaměstnavatele, neznamená, že se jedná o stav, kdy by nebyl schopen práci vykonávat.
4. Proti rozsudku okresního soudu, a to proti výroku II., pokud jím byla zamítnuta žaloba na náhradu mzdy za dobu od 1. 1. 2016 do 12. 1. 2017 ve výši 321 226 Kč spolu s úroky z prodlení, podal odvolání žalobce, který nesouhlasil se závěrem soudu prvního stupně, neboť okolnost, že nedosáhl středoškolského vzdělání s maturitní zkouškou, je z hlediska nároku na náhradu mzdy podle § 69 odst. 1 zákoníku práce bezvýznamná. Žalovaný neplatným okamžitým zrušením pracovního poměru

a tím, že mu nepřiděloval práci podle uzavřené pracovní smlouvy, porušil základní povinnost zaměstnavatele podle § 38 odst. 1 zákoníku práce. Tuto povinnost měl žalovaný od uzavření pracovní smlouvy až do platného skončení pracovního poměru bez ohledu na to, zda žalobce splňoval předpoklady vzdělání pro výkon sjednané práce podle právních předpisů. Domníval-li se žalovaný, že tento předpoklad žalobce nespňuje, mohl postupovat podle § 52 písm. f) zákoníku práce a dát mu výpověď z pracovního poměru, a to bez ohledu na skutečnost, že platnost okamžitého zrušení pracovního poměru byla předmětem soudního sporu. Odkaz okresního soudu na rozsudek Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 21 Cdo 3573/2012 není případný, neboť závěr Nejvyššího soudu byl učiněn na zcela jiném skutkovém základu, když šlo o zaměstnance, který se na vedoucí pracovní místo dostal podvodem. Žalobce zdůraznil, že na jeho straně nebyly žádné překážky v práci, byl připraven, schopen i ochoten vykonávat práci strážníka bez ohledu na to, že neměl maturitu. Žalovanému právní předpisy nezakazovaly přidělovat žalobci práci strážníka. Žalobce navrhoval, aby odvolací soud změnil rozsudek soudu prvního stupně v napadené části a přiznal mu částku 321 226 Kč spolu s úroky z prodlení.

5. Proti rozsudku soudu prvního stupně, a to proti vyhovujícímu výroku I. a souvisejícím výrokům III. a IV. podal odvolání rovněž žalovaný, který vytýkal soudu prvního stupně přehnaně formalistický postup při výkladu § 69 zákoníku práce v rozhodném znění za použití v podstatě sofistického odůvodnění zřejmě nespravedlnosti. V tomto směru poukázal na nálezy Ústavního soudu, s tím, že právní názor okresního soudu ve svém důsledku znamená ničím neomezenou lineárně narůstající povinnost zaměstnavatele platit náhradu mzdy, a to i za té okolnosti, že zaměstnanec skutečně porušil povinnosti vyplývající z pracovního poměru a že zaměstnavatel disponuje pravomocným rozhodnutím soudu o tom, že ukončení pracovního poměru je platné. Podle názoru žalovaného v takovém případě nastupuje výklad textu zákona, tedy „účel zákona, historie jeho vzniku, systematická souvislost nebo některý z principů, jež mají svůj základ v ústavně konformním právním řádu jako významovém celku“. Žalovaný poukázal na účel zákona, historii vzniku zákona, systematické souvislosti a na ústavní principy a rovněž namítal vady projevu vůle žalobce, který sice deklaroval ochotu a vůli nastoupit zpět do zaměstnání, jeho faktické kroky však svědčí o tom, že jeho projev vůle trpí vadou, a to nedostatkem vážnosti, neboť ve skutečnosti v předmětném období neměl v úmyslu do zaměstnání nastoupit. Žalovaný označil dostatek důkazů, kterými zpochybnil vážnost vůle žalobce, zejména se jedná o chování žalobce od prosince 2016, kdy svým obstrukčním jednáním mařil nástup do zaměstnání, avšak dožadoval se výplaty náhrady mzdy. Dále je nutno přihlídnout ke skutečnosti, že žalobce se ani nepokusil doplnit si maturitní vzdělání a nepožádal také o složení zkoušky odborné způsobilosti. Od počátku je zřejmé, že jeho trvání na dalším zaměstnávání je pouze účelové, aby dosáhl na náhradu mzdy. Žalovaný má za to, že od okamžiku zániku osvědčení strážníka v roce 2012 nemá žalobce objektivně možnost konat práci pro zaměstnavatele. Je procesně retroaktivní a nesplnitelné žádat po žalovaném, aby v roce 2012 splnil povinnost, kterou deklaroval Nejvyšší soud až v roce 2016. Dle žalovaného došlo k porušení zásady rovnosti při výkladu právního předpisu, neboť tam, kde soud prvního stupně rozhodoval o základu nároku, tedy o splnění podmínek pro náhradu mzdy, posuzoval pracovněprávní předpisy z hlediska splnění formálních náležitostí, ovšem tam, kde rozhodoval o výši nároku, a to právě za období, kdy žalobce nedisponoval osvědčením strážníka, tuto objektivní stránku výkladu opustil. Žalovaný navrhoval, aby odvolací soud rozsudek okresního soudu v napadené části změnil a žalobu o zaplacení částky 573 748 Kč spolu s úroky z prodlení zamítl.
6. K odvolání obou účastníků Krajský soud v Ostravě rozsudkem ze dne 16. 5. 2018 č. j. 16 Co 40/2018 – 164 rozsudek soudu prvního stupně „v odstavci I., v odstavci II. výroku, pokud jím byla zamítnuta žaloba o zaplacení částky 321.226 Kč s příslušenstvím, a v odstavcích III. a IV. výroku“ potvrdil a rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů odvolacího řízení a že žalovaný je povinen „zaplatit státu 28 % nákladů odvolacího řízení spočívajících v odměně a náhradě hotových výdajů ustanovené zástupkyň žalobce, jejíž přesná výše a splatnost budou stanoveny v samostatném usnesení okresního soudu“. Nesouhlasil s názorem žalobce, že okolnost, že nedosáhl středního vzdělání s maturitní zkouškou, je z hlediska nároku na náhradu mzdy podle § 69 odst. 1 zákoníku práce bezvýznamná. Naopak s odkazem na judikaturu Nejvyššího soudu připomněl, že o situaci, kdy zaměstnanec není připraven a schopen konat práci podle pracovní smlouvy a tudíž mu nelze za tuto dobu přiznat náhradu mzdy, se jedná také tehdy, nespňuje-li zaměstnanec předpoklady stanovené právními předpisy pro výkon sjednané práce, a že zaměstnanec, jemuž zaměstnavatel po právní moci

rozhodnutí soudu o neplatnosti rozvázání pracovního poměru nepřiděluje práci, k níž se zavázal podle pracovní smlouvy, nemá nárok na náhradu mzdy podle ustanovení § 130 odst. 1 zákoníku práce, jestliže nemůže konat práci podle pracovní smlouvy z důvodů ležících na jeho straně. Uzavřel, že nestačí toliko, že byl žalobce připraven, schopen i ochoten vykonávat práci strážníka, ale musel také splňovat předpoklady pro výkon této práce, a je nepochybné, že tyto, pokud nedosáhl středoškolského vzdělání, nesplňoval. K námitkám žalovaného uvedl, že podle jeho názoru nejde o přehnaně formalistický postup při aplikaci tehdy platného ustanovení § 69 zákoníku práce, že nedošlo k porušení zásady rovnosti při výkladu právního předpisu a že ve vztahu k vytykaným vadám vůle se plně ztotožňuje se závěry soudu prvního stupně k této otázce a na jeho závěry odkazuje.

7. Nejvyšší soud České republiky rozsudkem ze dne 14. 11. 2019 č. j. 21 Cdo 2233/2019-284 dovolání žalobce zamítl a k dovolání žalovaného rozsudek krajského soudu ve výroku, kterým byl potvrzen rozsudek okresního soudu ve výroku, jímž bylo žalovanému uloženo zaplatit žalobci 573 748 Kč spolu s úroky z prodlení, a ve výrocích o náhradě nákladů řízení a o soudním poplatku, jakož i ve výrocích o nákladech odvolacího řízení, zrušil a věc se v tomto rozsahu vrátil Krajskému soudu v Ostravě k dalšímu řízení.
8. Dovolací soud předně konstatoval, že v části, v níž žalovaný vytyká soudům nesprávné posouzení vážnosti vůle a projevu vůle, dovolání žalovaného přípustnost dovolání nezakládá, proto se jím dovolací soud v této části nemohl zabývat, neboť v něm byl uplatněn jiný dovolací důvod, než který je uveden v ustanovení § 241a odst. 1 věť první o. s. ř. (podstatou těchto dovolacích námitek byl nesouhlas s tím, jaký závěr o skutkovém stavu odvolací soud na základě hodnocení důkazů - hodnocení okolností vnějšího světa o vážnosti vůle a jejím projevu - učinil). Brojil-li žalovaný dále proti „nedostatku právní úpravy“, pokud jde o možnost snížení náhrady platu požadovaného z důvodu neplatného rozvázání pracovního poměru, pak vlastně požadoval, aby v soudním řízení byla „napravena“ výslovně vyjádřená vůle zákonodárce. Přípustnost dovolání podle ustanovení § 237 o. s. ř. však nemůže založit otázka, jejíž řešení vyplývá přímo ze zákona.
9. Dovolací soud se zaměřil na vyřešení otázek hmotného práva, jaký význam pro nárok na náhradu platu z důvodu neplatného rozvázání pracovního poměru má okolnost, že zaměstnanec, s nímž byl neplatně rozvázán pracovní poměr podle ustanovení § 55 odst. 1 písm. b) zákoníku práce, nesplňuje předpoklad vzdělání stanovený právními předpisy pro výkon sjednané práce, a jaký význam má pro uvedený nárok okolnost, že zaměstnanec (strážník) nemá osvědčení o splnění stanovených odborných předpokladů ve smyslu ustanovení § 4 odst. 1 písm. f) zákona č. 553/1991 Sb., o obecní policii.
10. Náhrada mzdy, která zaměstnanci náleží podle ustanovení § 69 odst. 1 zákoníku práce, je vyvolána tím, že zaměstnavatel po neplatném rozvázání pracovního poměru výpovědí, okamžitým zrušením nebo zrušením ve zkušební době přestal v rozporu s ustanovením § 38 odst. 1 písm. a) zákoníku práce přidělovat zaměstnanci práci podle pracovní smlouvy, ačkoliv zaměstnanec trval na tom, aby ho zaměstnavatel dále zaměstnával. Poskytnutí náhrady mzdy je tedy důsledkem nesplnění povinnosti ze strany zaměstnavatele přidělovat zaměstnanci trvajícím na tom, aby ho zaměstnavatel dále zaměstnával, práci podle pracovní smlouvy. Náhrada mzdy podle ustanovení § 69 odst. 1 zákoníku práce má charakter ekvivalentu mzdy, kterou si zaměstnanec nemohl vydělat v důsledku toho, že mu zaměstnavatel v rozporu s ustanovením § 38 odst. 1 písm. a) zákoníku práce neumožnil konat práci, k níž se zavázal podle pracovní smlouvy; zákon tímto způsobem sleduje, aby zaměstnanci byla reparována újma, kterou utrpěl následkem protiprávního postupu zaměstnavatele. Právní úprava v „novém“ zákoníku práce účinná od 1. 1. 2007 neumožňovala poskytnout zaměstnanci náhradu mzdy (platu) jen za část období rozhodného podle ustanovení § 69 odst. 1 zákoníku práce nebo snížit výši poskytované náhrady. Novelou zákoníku práce provedenou zákonem č. 365/2011 Sb., která nabyla účinnosti dnem 1. 1. 2012, se právní úprava vrátila k možnosti omezit poskytování náhrady mzdy (platu) zaměstnanci v případě, že by celková doba, za kterou by zaměstnanci měla náhrada náležet, přesahovala šest měsíců. Podle přechodných ustanovení uvedeného zákona však právo soudu podle § 69 odst. 2 zákona č. 262/2006 Sb., ve znění účinném ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona, je možné uplatnit až na případy neplatného rozvázání pracovního poměru na základě právního úkonu, který byl učiněn nejdříve v den účinnosti tohoto zákona (srov. čl. II bod 4 zákona č. 365/2011 Sb.). Vzhledem k tomu dovolací soud přisvědčil názoru soudu prvního stupně, že žalobci právo na náhradu platu podle ustanovení § 69 odst. 1 zákoníku práce (bez ohledu na to, že toto právo procesně uplatnil

jen za období od 12. 1. 2014 do 12. 1. 2017) mohlo vzniknout za dobu ode dne 4. 8. 2010, kdy oznámil žalovanému, že trvá na dalším zaměstnávání, do právní moci rozhodnutí, jímž bylo v řízení vedeném u Okresního soudu v Ostravě pod sp. zn. 26 C 175/2010 rozhodnuto o neplatnosti okamžitého zrušení pracovního poměru ze dne 26. 7. 2010, tj. do dne 7. 12. 2016.

11. Dovolací soud poukázal na ustálenou soudní praxi, které dospěla již v minulosti k závěru, že ke ztrátě na výdělku následkem nesplnění povinnosti zaměstnavatele přidělovat zaměstnanci práci podle pracovní smlouvy ovšem může u zaměstnance dojít jen tehdy, je-li sám připraven, ochoten a schopen konat práci podle pracovní smlouvy. Přiznání této náhrady je tedy závislé na ochotě a hlavně schopnosti zaměstnance vykonávat práci podle pracovní smlouvy (srov. kupříkladu již rozsudek bývalého Nejvyššího soudu, sp. zn. 6 Cz 72/1969, který byl uveřejněn ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek roč. 1970, pod č. 90). Případy, kdy zaměstnanec nemůže konat práci podle pracovní smlouvy, nejsou výslovně upraveny. Může to být neschopnost k výkonu sjednané práce v důsledku osobních překážek v práci na straně zaměstnance (srov. rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn. 21 Cdo 628/2011), ale mohou to být jakékoli jiné důvody na straně zaměstnance, které mu zabraňují vykonávat sjednanou práci. Přisvědčil žalovanému, že práci strážníka lze vykonávat jen za splnění předpokladů předepsaných ustanovením § 4 odst. 1 písm. a) až f) zákona č. 553/1991 Sb., o obecní policii, ve znění do 31. 12. 2013 (dále též jen „zákon o obecní policii“). Strážníkem tedy může být občan České republiky, který – kromě jiného - má osvědčení o splnění stanovených odborných předpokladů. Nelze přehlédnout, že odbornou způsobilost čekatele ověřuje zkušební komise ministerstva formou zkoušky, že zkušební komise ministerstva je složena z předsedy a dalších členů, přičemž členství ve zkušební komisi je podmíněno vysokoškolským vzděláním v oblastech zahrnutých do odborných předpokladů strážníka ověřovaných podle odstavce 5 (srov. § 4d odst. 1 zákona o obecní policii), že zkouška se koná v jeden den a sestává ze dvou samostatně vykonávaných a hodnocených částí: a) písemné, tvořené testem, kterou se ověřují znalosti právní úpravy v rozsahu potřebném pro plnění úkolů obecní policie, b) ústní, spočívající v pohovoru, kterou se ověřují schopnosti aplikace teoretických znalostí (srov. § 4d odst. 4 zákona o obecní policii), přičemž odborná způsobilost strážníka se ověřuje zkouškou před zkušební komisí ministerstva (srov. § 4d odst. 1 zákona o obecní policii) a osvědčení vydává ministerstvo strážníkovi na dobu 3 let, pokud úspěšně vykonal zkoušku (srov. § 4e odst. 1 zákona o obecní policii). Dovolací soud proto nesouhlasil s názorem, že osvědčení strážníka je „spíše úřední deklarací“ a že se „nejedná o stav, kdy by nebyl schopen práci vykonávat“, neboť podstatné není, proč žalobce od roku 2012 zákonem stanovený předpoklad nesplňuje, nýbrž významná je objektivní skutečnost, že osvědčení jako takové nemá. Obdobně nesdílel názor žalobce, že je zcela „bezvýznamná“ skutečnost, nedosáhl-li do 31. 12. 2015 středního vzdělání s maturitní zkouškou (srov. čl. VI bod 2. zákona č. 274/2008 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o Policii České republiky, podle něhož strážník, který je v pracovním poměru k obci ke dni nabytí účinnosti tohoto zákona a nedosáhl středního vzdělání s maturitní zkouškou, je povinen tuto podmínku splnit do 31. prosince 2015. To neplatí, pokud strážník, který ke dni nabytí účinnosti tohoto zákona dosáhl věku 45 let, třikrát úspěšně absolvoval zkoušku z odborné způsobilosti před zkušební komisí ministerstva a obec je držitelem platného osvědčení strážníka) a že mu žalovaný přesto i bez chybějícího vzdělání mohl práci strážníka přidělovat, neboť rozhodující je, že si vzdělání do stanovené doby nedoplnil a stanovený předpoklad pro výkon práce podle pracovní smlouvy chybí.
12. Z uvedených důvodů dospěl dovolací soud k závěru, že nárok na náhradu mzdy podle ustanovení § 69 odst. 1 zákoníku práce zaměstnanci nevzniká, nemůže-li mu zaměstnavatel přidělovat práci podle pracovní smlouvy proto, že zaměstnanec ztratil předpoklady stanovené právním předpisem pro výkon sjednané práce. V posuzovaném případě je nepochybné, že žalobce v období od 1. 1. 2016 objektivně postrádal schopnost vykonávat sjednanou práci proto, že si nedoplnil vzdělání ve smyslu čl. VI bod 2. zákona č. 274/2008 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o Policii České republiky. Z hlediska posuzovaného nároku není významné, kdy a zda vůbec zaměstnavatel přistoupí k podání výpovědi zaměstnanci, který nesplňuje předpoklad vzdělání, podle ustanovení § 52 písm. f) zákoníku práce. Je jistě možné, že zaměstnanec, který nemá předepsané vzdělání, ať již středoškolské nebo vysokoškolské, se může přesto cítit subjektivně povolán k výkonu takové práce; rozhodující však je, jaký je stav z objektivního pohledu, neboť zaměstnavatel musí respektovat změnu v právní úpravě vyplývající ze zákona a příslušným způsobem na ni reagovat. Dovolací soud proto dovolání žalobce jako nedůvodné zamítl.

13. Co se týče absence osvědčení o odborné způsobilosti strážníka, tak dovolací soud přisvědčil soudům, jestliže se za daných okolností zabývaly tím, zda věc nelze posoudit i jinak, než jako nárok na náhradu platu ve smyslu ustanovení § 69 zákoníku práce. Jestliže totiž zaměstnavatel přistoupil k rozvázání pracovního poměru se zaměstnancem, aniž by pro to byly splněny zákonem stanovené předpoklady nebo naplněny v zákoně uvedené důvody, má to za následek nejen neplatnost rozvázání pracovního poměru (kterou však musí, jako v projednávaném případě, určit svým pravomocným rozhodnutím soud), ale také závěr o tom, že zaměstnavatel (zaměstnanec jednající v rámci plnění úkolů zaměstnavatele jeho jménem) tímto jednáním, popřípadě též tím, že po neplatném rozvázání pracovního poměru nepřiděloval zaměstnanci práci, porušil právní (zákonem stanovenou) povinnost. Ustálená soudní praxe tedy dovodila, že zaměstnanec má proto nárok, aby mu byla poskytnuta vedle náhrady mzdy podle ustanovení § 69 odst. 1 zákoníku práce rovněž náhrada škody, která mu vznikla porušením této právní povinnosti ze strany zaměstnavatele podle ustanovení § 265 odst. 2 zákoníku práce, jako jsou různé benefity poskytované vedle mzdy (kupř. stravenky). Uvedené vztaženo na posuzovaný případ podle názoru dovolacího soudu znamená, že domáhá-li se žalobce také za dobu ode dne 12. 1. 2014 do dne 31. 12. 2015 téhož plnění (tedy, jak je zdůrazněno výše, nikoliv plnění, které by nespočívalo ve ztrátě na výdělku) s odůvodněním, že je požaduje z důvodu náhrady škody, potom vlastně brojí proti závěru, že by byl neschopen vykonávat sjednanou práci. Tvrdí vlastně, že schopnost vykonávat práci podle pracovní smlouvy neztratil, neboť osvědčení o splnění stanovených odborných předpokladů má povahu jen jakési formální úřední deklarace bez reálného významu, a dále, že kdyby jej byl žalovaný ve smyslu ustanovení § 4d odst. 2 zákona č. 553/1991 Sb. ke zkoušce přihlásil, byl by zkoušku úspěšně zvládl a tento předpoklad by byl býval splněn. Odvolací soud ale náležitě nevážil, že s ohledem na dosavadní výsledky řízení dosud nelze s jistotou uzavřít, že by tomu tak bylo a že by žalobce v dalším období (ode dne 12. 1. 2014 do dne 31. 12. 2015) za které nárok uplatnil (třeba s ohledem na dosavadní pracovní výsledky, na počet dříve absolvovaných zkoušek odborné způsobilosti a jejich výsledky) byl schopen (a ochoten) vykonávat práci podle pracovní smlouvy.
14. Krajský soud jako soud odvolací (§ 10 odst. 1 o. s. ř.), vázán právním názorem vysloveným ve shora uvedeném rozsudku Nejvyššího soudu ČR (§ 226 odst. 1 a § 243g odst. 1 část věty první za středníkem o. s. ř.), přezkoumal opětovně rozsudek soudu prvního stupně ve výroku I., jímž bylo žalovanému uloženo zaplatit žalobci 573 748 Kč spolu s úroky z prodlení, a ve výrocích III. a IV. o náhradě nákladů řízení a o soudním poplatku, jakož i řízení jemu předcházející se zřetelem k ustanovení § 206 odst. 2 a § 212 o. s. ř., a dospěl po doplnění dokazování k závěru, že odvolání žalovaného je zčásti důvodné.
15. Žalobce v návaznosti na rozhodnutí dovolacího soudu tvrdil, že zkoušku odborné způsobilosti strážníka absolvoval po vzniku pracovního poměru v roce 2006 a následně znovu po třech letech, a to v obou případech úspěšně (byl hodnocen stupněm „prospěl“). Vzhledem k tomu nemůže být pochyb o tom, že by po dalších třech letech úspěšně zvládl i v pořadí třetí zkoušku odborné způsobilosti strážníka, kdyby s ním žalovaný neplatně nerozvázal pracovní poměr okamžitým zrušením a nezpůsobil tak, že se této další zkoušce již nemohl zúčastnit. Po dobu trvání pracovního poměru neměl žádné kázeňské problémy, nebylo mu vytýkáno žádné porušení pracovní kázně a o jeho dobrém pracovním hodnocení svědčí mj. to, že mu byly pravidelně každé čtvrtletí vypláceny mimořádné odměny podle § 134 zákoníku práce. Dle žalobce by bylo nespravedlivé, kdyby žalovaný, který s ním neplatně rozvázal pracovní poměr, jakkoli těžil z toho, že jej nepřipustil ke třetí zkoušce odborné způsobilosti, žalobce navrhl doplnit dokazování doklady o složení předcházejících zkoušek odborné způsobilosti, přehledem mimořádných odměn za dobu trvání pracovního poměru, dále vyžádáním písemného testu, který měl absolvovat, a vypracováním znaleckého posudku z oboru psychologie k posouzení otázky, zda by byl způsobilý úspěšně složit další odbornou zkoušku. Pro případ, že by soud věc posoudil jako nárok na náhradu škody, navrhoval doplnit dokazování zjištěním výše jeho pravděpodobných výdělků, kterých by dosahoval u žalovaného jako strážník v letech 2014 a 2015, neboť by nebylo možné vycházet z jeho průměrného výdělku pro účely náhrady mzdy dosahovaného před neplatným okamžitým zrušením pracovního poměru. Dále požadoval, aby při stanovení výše případné náhrady škody nebylo přihlíženo k částkám, které mu byly z jeho výdělku strženy insolvenčním správcem k uspokojení věřitelů, protože se do insolvence prokazatelně dostal v důsledku protiprávního jednání žalovaného, který s ním neplatně okamžitě zrušil pracovní poměr.

Před okamžitým zrušením pracovního poměru uzavřel několik smluv, přičemž závazky z těchto smluv by řádně a odpovědně plnil, kdyby nedošlo k neplatnému rozvázání pracovního poměru.

16. Naopak žalovaný měl za to, že při posouzení oprávněnosti požadavku žalobce je nezbytné zvažovat „veškerý budoucí děj“, který by nastal, kdyby nedošlo k neplatnému okamžitému zrušení pracovního poměru. Pokud by žalovaný nebyl ukončil pracovní poměr okamžitým zrušením, dal by žalobci výpověď z pracovního poměru. Okamžitému zrušení pracovního poměru totiž předcházelo prověřování žalobce policejním orgánem pro podezření ze spáchání přečinu zneužití pravomoci úřední osoby. Policejní orgán sice neshledal v jednání žalobce úmyslný trestný čin, nicméně považoval ho za natolik závažné a neprofesionální, že vyžaduje adekvátní postih ze strany žalovaného jako zaměstnavatele. Žalovaný vyhodnotil intenzitu porušení pracovních povinností žalobcem jako zvlášť hrubou. Ke stejnému závěru dospěl i Nejvyšší soud v rozsudku sp. zn. 21 Cdo 5727/2015, nicméně dovedl, že vzhledem k okolnostem neměl být pracovní poměr rozvázán okamžitým zrušením, nýbrž výpovědí. Kdyby tedy žalovaný nebyl zvolil rozvázání pracovního poměru formou okamžitého zrušení, ale byl by mu dal výpověď z pracovního poměru, pak by pracovní poměr skončil uplynutím výpovědní doby. Žalovanému by tak nevznikla v roce 2012 povinnost přihlásit žalobce k další zkoušce odborné způsobilosti a žalobci by nevznikl nárok na plnění v rozsahu, který požaduje. Žalovaný z insolvenčního rejstříku zjistil, že žalobce byl od 15. 5. 2012 do 30. 4. 2013 zaměstnán jako řidič/závozník u firmy Arpád S., přičemž v květnu 2013 mu bylo vyplaceno odstupné ve výši trojnásobku průměrného měsíčního výdělku. V následujícím období nebyl zaměstnán ani evidován jako uchazeč o zaměstnání. Od 5. 2. 2014 byl veden v evidenci úřadu práce a od 16. 8. 2014 až do konce rozhodného období (tj. do 31. 12. 2015 byl zaměstnán jako řidič u společnosti BODOS Czechia a. s. Požadavek žalobce, aby při stanovení výše případné náhrady škody nebylo přihlíženo k částkám, které mu byly z jeho výdělku strženy insolvenčním správcem k uspokojení věřitelů, je nesrozumitelný a neoprávněný, protože není dána příčinná souvislost mezi jeho dluhy (platební neschopností) a okamžitým zrušením pracovního poměru. Absence příčinné souvislosti vyplývá z toho, že již v době okamžitého zrušení pracovního poměru činily žalobcovy dluhy více než 600 000 Kč (úvěrové smlouvy uzavřené v letech 2007 až 2009), což dokládá jejich vznik bez souvislosti s jednáním žalovaného. Část svých závazků žalobce přestal splácet již před okamžitým zrušením pracovního poměru. Velká část dluhů je tvořena příslušenstvím pohledávek, které vznikly jako následek jeho nečinnosti (náklady spojené s vymáháním pohledávek, úroky z prodlení, poplatky za upomínky apod.). Vznik závazků žalobce tedy nijak nesouvisí s jednáním žalovaného a neplatným okamžitým zrušením pracovního poměru. Žalovaný v roce 2012 nepřihlásil žalobce ke zkoušce odborné způsobilosti strážníka, neboť postupoval na základě v té době pravomocného rozsudku odvolacího soudu a měl za to, že pracovní poměr žalobce byl platně ukončen. Kdyby žalobce mezi roky 2010 až 2012 nastoupil do pracovního poměru u jiné obecní policie, byl by v roce 2012 přihlášen ke zkoušce odborné způsobilosti a měl by tak k dispozici platné osvědčení o odborné způsobilosti strážníka. Nadto při stanovení výše případné náhrady škody by měl soud zohlednit, zda se žalobce nevzdal bez důležitého důvodu výhodnějšího zaměstnání či výdělečné činnosti nebo majetkového prospěchu, popřípadě zda nepodstupoval nepřiměřená majetková rizika. Žalobci za období od 12. 1. 2014 do 4. 2. 2014 žádná náhrada škody nepřísluší, protože v té době nebyl ani evidován jako uchazeč o zaměstnání na úřadu práce a připravil se tak o možnost získat finanční prostředky. V době od 5. 2. 2014 pobíral minimálně podporu v nezaměstnanosti a od 16. 8. 2014 dosahoval výdělky jako řidič u společnosti BODOS Czechia a.s. Dle žalovaného by soud měl zvážit rovněž otázku moderace případného nároku žalobce na náhradu škody.
17. Jelikož z obsahu spisu vyšlo najevo, že výrokem I. napadeného rozsudku původně pravomocně prisouzená částka 573 748 Kč s úroky z prodlení byla žalobci po příslušném zdanění (tj. provedení srážky zálohy na daň z příjmů ze závislé činnosti, pojistného na sociální zabezpečení, příspěvku na státní politiku zaměstnanosti a pojistného na všeobecné zdravotní pojištění) vyplacena ještě předtím, než byl v této části rozsudek odvolacího soudu zrušen rozsudkem Nejvyššího soudu ze dne 14. 11. 2019 č. j. 21 Cdo 2233/2019-284, a že žalobce dosud tuto vyplacenou částku žalovanému nevrátil, což je mezi účastníky nesporné, odvolací soud se předně zabýval, jaký význam má tato skutečnost pro posouzení projednávané věci.
18. Ustálená judikatura dospěla k závěru, že pokud bylo pravomocné rozhodnutí zrušeno s účinky ex tunc, neznamená to nutně, že příjemce musí priznané plnění vrátit. Pokud mu svědčil a svědčí též

důvod hmotněprávní, je jeho obohacení důvodné i nadále (srov. rozsudky Nejvyššího soudu sp. zn. 28 Cdo 2176/2013, sp. zn. 23 Cdo 2707/2010 a sp. zn. 25 Cdo 1186/2009): dluh zanikl splněním, ať už povinný plnil dobrovolně, plnil jen kvůli vykonatelnému rozhodnutí (lhostejno, zda finální, nebo předběžné povahy), anebo plnil tak, že byl jeho majetek postižen v rámci exekuce či výkonu rozhodnutí (srov. rozsudek Nejvyššího soudu sp. zn. 31 Cdo 3309/2011). Naproti tomu pokud hmotněprávní důvod chyběl, pak okamžikem zrušení pravomocného rozhodnutí odpadá též důvod procesní a žádný tu již není (srov. rozsudky Nejvyššího soudu sp. zn. 31 Cdo 3309/2011, NS 28 Cdo 496/2011 a NS 25 Cdo 1514/2009). V situaci, kdy bylo plněno dle později zrušeného rozhodnutí, je alibistické a nesprávné uvést v odůvodnění jen tolik, že žalovaná částka byla již zaplácena. Odvolací soud by (poté, kdy mu byla věc vrácena soudem nadřízeným) měl respektovat „procesněekonomické zájmy účastníků“ (srov. rozsudek Nejvyššího soudu sp. zn. 28 Cdo 661/2013) a vyjádřit se v odůvodnění k meritu věci, tedy k tomu, zda žalobce nárok neměl (a žalobu by bylo třeba beztak zamítnout), anebo měl (a žaloba se zamítá jen proto, že již bylo splněno). Takovéto odůvodnění bude v sepečítí se zamítavým výrokem (srov. rozsudek Nejvyššího soudu sp. zn. 26 Cdo 407/2013) představovat res iudicata pro případné pozdější soudní řízení, které původní žalovaný vyvolá žalobou proti původnímu žalobci, aby mu ten vrátil poskytnuté plnění zpět jako bezdůvodné obohacení [srov. Hulmák, M. a kol.: Občanský zákoník VI. Závazkové právo. Zvláštní část (§ 2055–3014). Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2014, body 24 a násl. komentáře k § 2991].

19. Ke zmiňované otázce se vyjádřil rovněž Ústavní soud v nálezu ze dne 30. 6. 2020 sp. zn. Pl. ÚS 40/18, který se týkal návrhu na zrušení § 96 odst. 6 o. s. ř., ve znění zákona č. 296/2017 Sb. Ústavní soud konstatoval, že „*napadené ustanovení umožňuje po vrácení věci soudu nižšího stupně (dovolacím soudem) pokračovat v řízení bez ohledu na to, že žalovaný žalobci plnil. Soud může vycházet z již provedených důkazů a provede již jen takové, jejichž potřeba vyplynula z kasačního rozhodnutí dovolacího soudu. Na základě před ním provedených důkazů a vycházejí z právního názoru dovolacího soudu (který je závazný pouze v této konkrétní věci), soud znovu o žalobě rozhodne. Stěžejí jinak, než že žalobu zamítne. V prvním případě proto, že se nově ukáže, že žaloba byla nedůvodná (žalobce uplatněný nárok neměl). Ve druhém případě proto, že soud dospěl opět k závěru, že žaloba naopak důvodná byla, avšak jejímu vyhovění brání dřívější plnění žalovaného, a na tomto základě byl uplatněný nárok uspokojen. V obou případech se ovšem - jako zásadní - uplatní, že výrok s odůvodněním tvoří integrální jednotu, protože rozsudek v prvním případě (druhý není třeba řešit) představuje úplnou prejudici (viz § 135 odst. 2, § 159a odst. 1 o. s. ř.). Jestliže žalobce přijaté plnění nevydá dobrovolně, postačí v řízení o vydání bezdůvodného obohacení provést důkaz rozsudkem z původního sporu. Odpadá tak potřeba "skutečného" sporu o bezdůvodné obohacení, k němuž by muselo dojít, jestliže by řízení po zpětvzetí žaloby bylo zastaveno. Takové řízení by muselo být vedeno - ve vztahu k řízení původnímu - znovu se vším všudy, neboť důkazy dříve provedené by nemohly být do řízení nového "jen tak přeneseny", nýbrž by musely být provedeny znovu. Neobstojí ani námitka navrhovatele stran nákladů řízení. Mělo by být rozhodováno podle úspěchu ve věci. V prvním případě by měl úspěch žalovaný. Ve druhém případě je úspěch žalobce zprostředkovaný úsudkem o "úspěchu" žalobcovy pohledávky. Zamítnutí žaloby pro plnění žalovaného na tom nic nemění. V situaci, kdy ani žalovaný nemá zájem na dalším vedení řízení, lze postupovat odklonem od speciálního pravidla upraveného v § 96 odst. 6 o. s. ř. k pravidlu obecnému upravenému v § 96 odst. 3 o. s. ř.“*
20. Odvolací soud se proto zabýval tím, zda a v jakém rozsahu žalobci svědčil hmotněprávní důvod pro plnění, které mu bylo poskytnuto na základě výroku I. napadeného rozsudku.
21. Odvolací soud byl vázán právním názorem dovolacího soudu, že žalobci nelze požadované plnění za období od 12. 1. 2014 do 31. 12. 2015 přiznat z titulu náhrady mzdy (platu) podle § 69 odst. 1 zákoníku práce, neboť tím, že žalobci v roce 2012 zaniklo osvědčení o odborné způsobilosti strážníka uplynutím doby platnosti, žalobce z objektivního hlediska ztratil předpoklady stanovené zákonem o obecní policii pro výkon sjednané práce.
22. Za daných okolností se odvolací soud věnoval tomu, zda věc nelze posoudit i jinak, a to jako nárok na náhradu škody podle § 265 odst. 2 zákoníku práce. Jestliže totiž v daném případě žalovaný přistoupil k rozvázání pracovního poměru s žalobcem okamžitým zrušením, aniž by pro to byly splněny zákonem stanovené předpoklady nebo naplněny v zákoně uvedené důvody, má to za následek nejen neplatnost rozvázání pracovního poměru, ale také závěr o tom, že žalovaný (zaměstnanec jednající v rámci plnění úkolů zaměstnavatele jeho jménem) tímto jednáním, resp. též tím, že po neplatném rozvázání pracovního poměru nepřiděloval žalobci práci, přestože dopisem ze dne 4. 8. 2010 žalobce sdělil žalovanému, že trvá na dalším zaměstnávání, porušil právní (zákonem stanovenou) povinnost. Kdyby žalovaný po neplatném rozvázání pracovního poměru přiděloval

žalobci sjednanou práci, byl by podle § 4d odst. 2 a odst. 3 písm. b) zákona č. 553/1991 Sb., o obecní policii, ve znění účinném do 31. 12. 2013, povinen v roce 2012 podat přihlášku žalobce ke zkoušce odborné způsobilosti strážníka a zabezpečit jeho školení nejpozději 3 měsíce před skončením platnosti osvědčení ve specializovaném školicím zařízení s akreditací Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy nebo v obdobném zařízení obecní policie. Na závěru, že žalovaný porušil povinnost podle § 4d zákona o obecní policii, nemůže nic změnit ani argumentace žalovaného, že v roce 2012 nepřihlásil žalobce ke zkoušce odborné způsobilosti strážníka, neboť postupoval na základě v té době pravomocného rozsudku odvolacího soudu a měl za to, že pracovní poměr žalobce byl platně ukončen. V době, kdy měl žalovaný podat přihlášku žalobce ke zkoušce odborné způsobilosti strážníka, sice bylo pravomocně rozhodnuto o zamítnutí žaloby na neplatnost okamžitého zrušení pracovního poměru (viz rozsudek Krajského soudu v Ostravě ze dne 28. 3. 2012 č. j. 16 Co 461/2011-82), nicméně žalobce proti němu podal dovolání a Nejvyšší soud rozsudkem ze dne 18. 11. 2014 č. j. 21 Cdo 2298/2013-144 rozsudek krajského soudu zrušil a věc vrátil k dalšímu řízení. Další rozsudek Krajského soudu v Ostravě ze dne 24. 6. 2015 č. j. 16 Co 461/2011-198 o zamítnutí žaloby na neplatnost okamžitého zrušení pracovního poměru byl k dovolání žalobce změněn rozsudkem Nejvyššího soudu ze dne 16. 11. 2016 č. j. 21 Cdo 5727/2015-240 tak, že byl potvrzen rozsudek Okresního soudu v Ostravě ze dne 18. 5. 2011 č. j. 26 C 175/2010-42, kterým bylo určeno, že okamžité zrušení pracovního poměru ze dne 26. 7. 2010 je neplatné. Spor o neplatnost okamžitého zrušení pracovního poměru tedy byl definitivně ukončen až citovaným rozsudkem Nejvyššího soudu ze dne 16. 11. 2016, který nabyl právní moci dne 7. 12. 2016. Do té doby však nebylo možné s jistotou vědět, zda žaloba o neplatnost okamžitého zrušení pracovního poměru bude pravomocným soudním rozhodnutím určena definitivně či nikoli a zda pracovní poměr žalobce bude trvat i nadále. Vzhledem k panujícímu stavu nejistoty lze žalovanému z objektivního hlediska vytýkat porušení povinnosti v roce 2012 podat přihlášku žalobce ke zkoušce odborné způsobilosti strážníka a zabezpečit jeho školení nejpozději 3 měsíce před skončením platnosti osvědčení. Neobstojí ani námitka žalovaného, že žalobce si mohl zkoušku odborné způsobilosti zabezpečit u jiné obecní policie. Pokud zaměstnavatel zrušil neplatně pracovní poměr a zaměstnanec mu sdělil, že trvá na tom, aby ho zaměstnavatel dále zaměstnával, je na zaměstnavateli, aby vůči zaměstnanci učinil úkon směřující k dalšímu výkonu práce, a to např. i tím, že mu zabezpečí školení a přihlásí jej ke zkoušce odborné způsobilosti. Jinak řečeno, protože pracovní poměr žalobce nadále trval, bylo objektivní povinností žalovaného podat přihlášku žalobce ke zkoušce odborné způsobilosti strážníka a zabezpečit jeho školení.

23. Mezi účastníky bylo nesporné, že zkoušku odborné způsobilosti žalobce absolvoval po vzniku pracovního poměru v roce 2006 a následně znovu po třech letech, a to v obou případech úspěšně (byl hodnocen stupněm „prospěl“). Současně nebylo tvrzeno a nevyšlo ani jiným způsobem v řízení najevo, že by s výjimkou předmětného okamžitého zrušení pracovního poměru bylo žalobci vytýkáno porušení pracovních povinností. Odvolací soud proto dospěl již na základě těchto okolností bez důvodných pochybností k závěru, že by žalobce po dalších třech letech (tj. v roce 2012) úspěšně zvládl i v pořadí třetí zkoušku odborné způsobilosti strážníka a byl by tak schopen (a ochoten) vykonávat práci podle pracovní smlouvy. Návrhy žalobce na doplnění dokazování doklady o složení předcházejících zkoušek odborné způsobilosti, přehledem mimořádných odměn za dobu trvání pracovního poměru, dále vyžádáním písemného testu, který měl absolvovat, a vypracováním znaleckého posudku z oboru psychologie k posouzení otázky, zda by byl způsobilý úspěšně složit další odbornou zkoušku, vyhodnotil jako nadbytečné.
24. Nárok žalobce na náhradu škody nemohou ovlivnit ani okolnosti, za kterých s ním byl pracovní poměr neplatně rozvázán. Podstatné je, že rozvázání pracovního poměru okamžitým zrušením bylo shledáno neplatným. Naopak pro právo žalobce na náhradu škody ani její výši není významné, že jednání žalobce, které bylo důvodem rozvázání pracovního poměru, bylo v soudním řízení prokázáno a bylo posouzeno jako porušení pracovních povinností zvláště hrubým způsobem, pouze nebylo Nejvyšším soudem shledáno jako dostačující pro okamžité zrušení pracovního poměru, s tím, že po žalovaném bylo možno spravedlivě požadovat, aby žalobce zaměstnával až do uplynutí výpovědní doby. I kdyby jednání žalobce fakticky naplňovalo výpovědní důvod podle § 52 písm. g) zákoníku práce, tak žalovaný výpověď žalobci pro toto jednání nedal, proto nemůže být ani důvodem pro nepřiznání či snížení náhrady škody.

25. Odvolací soud se dále zaměřil na otázku, jaká majetková újma vznikla žalobci v příčinné souvislosti s porušením shora uvedených zákonem stanovených povinností ze strany žalovaného. Zvažoval za první variantu, že tato škoda odpovídá částce, která žalobci nemohla být přiznána na náhradě mzdy (platu) z neplatného rozvázání pracovního poměru podle § 69 odst. 1 zákoníku práce, neboť žalobce v důsledku porušení právní povinnosti ze strany žalovaného ztratil předpoklady stanovené zákonem o obecní policii pro výkon sjednané práce, a za druhé variantu, že žalobci vznikla škoda ve formě „ušlého výdělku“, a to ve výši rozdílu mezi výdělkem, kterého by žalobce dosáhl u žalovaného při výkonu práce strážníka, a výdělkem, kterého skutečně dosahoval v žalovaném období u jiného zaměstnavatele. Z hlediska předvídatelnosti rozhodnutí odvolací soud upozornil účastníky na obě možnosti právního posouzení otázky vzniku a výše škody, aby se mohli k této otázce vyjádřit a případně doplnit vylíčení rozhodných skutečností, nakonec se však přiklonil ke druhé variantě, protože usoudil, že kdyby byl býval žalovaný neplatně nerozvázal pracovní poměr, současně by byl býval po neplatném rozvázání pracovního poměru přiděloval žalobci sjednanou práci a byl by býval podal přihlášku žalobce ke zkoušce odborné způsobilosti strážníka a zároveň by žalobce byl býval tuto zkoušku úspěšně zvládl (a splňoval by tak předpoklady stanovené zákonem o obecní policii pro výkon sjednané práce), pak by žalobce neměl nárok na náhradu mzdy (platu) z neplatného rozvázání pracovního poměru, nýbrž na mzdu (plat) za výkon práce strážníka – hlídaře. V takovém případě by však žalobce současně nebyl zaměstnán u jiného zaměstnavatele, proto je třeba při posuzování nároku na náhradu škody zohlednit, zda byl žalobce mezitím jinde zaměstnán, jakého výdělku dosáhl nebo z jakého důvodu se do práce nezapojil. Lze tedy uzavřít, že majetkovou újmu, která žalobci vznikla následkem porušením shora uvedených zákonem stanovených povinností ze strany žalovaného, je třeba z povahy věci vyjádřit jako rozdíl mezi výdělkem, kterého by žalobce dosáhl u žalovaného při výkonu práce strážníka – hlídaře, a výdělkem, který skutečně obdržel nebo by mohl obdržet u jiného zaměstnavatele.
26. Požadavek žalobce, aby „při stanovení výše případné náhrady škody nebylo přihlíženo k částkám, které mu byly z jeho výdělku strženy insolvenčním správcem k uspokojení věřitelů, protože se do insolvence prokazatelně dostal v důsledku protiprávního jednání žalovaného, který s ním neplatně okamžitě zrušil pracovní poměr“, je poněkud obtížně srozumitelný. Nicméně pokud jím měl žalobce na mysli, aby mu žalovaný uhradil i škodu, která mu byla způsobena tím, že v důsledku neplatného rozvázání pracovního poměru nebyl schopen uspokojit splněním řádně a včas své dluhy a ocitl se v úpadku, pak není zachována totožnost skutku a žalobce tak v odvolacím řízení v podstatě uplatnil „nový nárok“, což není podle § 216 odst. 2 o. s. ř. přípustné, proto k němu odvolací soud nepřihlížel.
27. Odvolací soud při určení výše nároku – bez ohledu na odlišnou právní kvalifikaci – vycházel pro účely stanovení rozhodného výdělku, kterého by žalobce dosáhl u žalovaného při výkonu práce strážníka – hlídaře, ze zjištění a závěrů soudu prvního stupně uvedených v bodech 11. a 31. odůvodnění napadeného rozsudku, na které pro stručnost v podrobnostech zcela odkazuje. Soud prvního stupně totiž zohlednil zvýšení mzdové úrovně na pozicích strážníků – hlídařů, ke kterému u žalovaného došlo od roku 2010 do roku 2015. Pravděpodobný měsíční výdělek ve výši 23 716 Kč pro rok 2014, resp. ve výši 24 709 Kč pro rok 2015 tedy odpovídá průměrnému výdělku, který by žalobce dosáhl, kdyby mu žalovaný umožnil konat práci v souladu s pracovní smlouvou. Odvolací soud proto vyhodnotil jako nadbytečný návrh žalobce na doplnění dokazování.
28. Ke zjištění, zda byl žalobce mezitím jinde zaměstnán, jakého výdělku dosáhl (mohl dosáhnout) nebo z jakého důvodu se do práce nezapojil, odvolací soud doplnil dokazování sdělením Úřadu práce ČR a společnosti BODOS Czechia a.s. a mzdovými listy, přičemž zjistil, že žalobce v žalovaném období od 12. 1. 2014 do 4. 2. 2014 nebyl zaměstnán ani evidován jako uchazeč o zaměstnání. Od 5. 2. 2014 do 20. 10. 2014 byl veden v evidenci úřadu práce, ovšem po pravomocném rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 16. 11. 2016 č. j. 21 Cdo 5727/2015-240 o neplatnosti okamžitého zrušení pracovního poměru byla tato evidence zpětně zrušena, neboť pracovní poměr nadále trval, žalobce byl rovněž povinen vrátit vyplacenou podporu v nezaměstnanosti ve výši 25 674 Kč, což učinil dne 4. 12. 2018. Následně byl žalobce zaměstnán jako řidič u společnosti BODOS Czechia a.s. v pracovním poměru od 21. 10. 2014 do 29. 6. 2015 a poté v pracovním poměru od 16. 8. 2015 do 30. 9. 2018, přičemž hrubé výdělky žalobce u tohoto zaměstnavatele za jednotlivé měsíce odvolací soud zjistil ze mzdových listů (viz třetí sloupec tabulky). Nelze dovodit, že by se žalobce ve zbývajících částech žalovaného období (tj. od 12. 1. 2014 do 20. 10. 2014 a od 30. 6. 2015 do 15. 8. 2015) bez vážného důvodu nezapojil do

práce u jiného zaměstnavatele, neboť byl ve zcela převažující míře v tomto období evidován jako uchazeč o zaměstnání. Smyslem a účelem evidence na úřadu práce je zprostředkování vhodného zaměstnání v pracovněprávním vztahu uchazeči o zaměstnání. Tím, že žalobce podal žádost o zařazení do evidence uchazečů o zaměstnání, deklaroval svou snahu hledat si vhodné zaměstnání. Jinak řečeno, žalobce řádně usiloval o získání vhodného zaměstnání, práci se nevyhýbal, nýbrž naopak činil vše, co po něm bylo možno rozumně a spravedlivě požadovat, aby se zapojil do práce. Odvolací soud proto s výjimkou období, kdy byl žalobce zaměstnán jako řidič u jiného zaměstnavatele, neodečítal od rozhodného výdělku, kterého by žalobce dosáhl u žalovaného při výkonu práce strážníka – hlídače, žádný výdělek, a to ani podporu v nezaměstnanosti, kterou byl žalobce povinen vrátit.

Období	Pravděpodobný měsíční výdělek strážníka	Skutečný výdělek	Náhrada škody
12. 1. 2014 – 31. 1. 2014	16 364	0	16 364
2/2014	23 716	0	23 716
3/2014	23 716	0	23 716
4/2014	23 716	0	23 716
5/2014	23 716	0	23 716
6/2014	23 716	0	23 716
7/2014	23 716	0	23 716
8/2014	23 716	0	23 716
9/2014	23 716	0	23 716
10/2014	23 716	8 219	15 497
11/2014	23 716	18 318	5 398
12/2014	23 716	18 212	5 504
1/2015	24 709	17 666	7 043
2/2015	24 709	16 000	8 709
3/2015	24 709	19 300	5 409
4/2015	24 709	20 000	4 709
5/2015	24 709	19 200	5 509
6/2015	24 709	18 872	5 837
7/2015	24 709	0	24 709
8/2015	24 709	13 743	10 966
9/2015	24 709	27 000	0
10/2015	24 709	29 500	0
11/2015	24 709	25 000	0
12/2015	24 709	23 300	1 409
CELKEM			306 791 Kč

29. Z výše uvedené tabulky je zřejmé, že žalobce měl hmotněprávní nárok na náhradu škody ve výši 306 791 Kč s příslušnými úroky z prodlení, zatímco u částky 266 957 Kč s příslušenstvím hmotněprávní důvod k plnění chyběl.
30. Moderace povinnosti žalovaného jako zaměstnavatele k náhradě škody podle § 265 odst. 2 zákoníku práce nepřichází v úvahu, neboť zákoník práce v ustanovení § 264 ZP upravuje toliko moderaci povinnosti zaměstnance k náhradě škody.
31. Vzhledem k výše uvedenému odvolací soud podle § 220 odst. 1 písm. b) o. s. ř. rozsudek soudu prvního stupně v odstavci I. výroku změnil tak, že žalobu o zaplacení částky 573 748 Kč s příslušenstvím zamítl.
32. Rozhodnutí o náhradě nákladů řízení před soudy všech stupňů je odůvodněno ust. § 243g odst. 1 věta druhá a § 224 odst. 1 a 2 za použití § 142 odst. 2 o. s. ř.
33. Předmětem řízení před soudem prvního stupně byla částka 936 000 Kč s příslušenstvím. Žaloba byla důvodná ohledně částky 306 791 Kč s příslušenstvím, tzn. že žalobce měl procesní úspěch v rozsahu

- 33 %, proto má žalovaný právo na náhradu 34 % nákladů řízení před soudem prvního stupně. Žalovanému vznikly v řízení před soudem prvního stupně náklady ve výši 164 512 Kč, které představují odměnu za 11 úkonů právní služby (převzetí a příprava zastupování, sepis vyjádření k žalobě ze dne 30. 5. 2017, sepis podání ze dne 1. 8. 2017, 2 úkony za účast u jednání dne 18. 9. 2017, 2 úkony za účast u jednání dne 16. 10. 2017, 3 úkony za účast u jednání dne 1. 12. 2017 a sepis závěrečného návrhu ze dne 8. 12. 2017) po 12 060 Kč z punkta 936 000 Kč podle § 6 odst. 1, § 7, § 8 odst. 1 a § 11 odst. 1 písm. a), d) a g) vyhlášky č. 177/1996 Sb., ve znění pozdějších předpisů (dále jen „advokátní tarif“), a 11 režijních paušálů po 300 Kč podle § 13 odst. 4 advokátního tarifu, tj. celkem 135 960 Kč. Tuto částku je třeba zvýšit o náhradu za 21% DPH ve výši 28 552 Kč, neboť zástupce žalovaného je plátcem daně z přidané hodnoty. Žalovaný má tedy právo na náhradu nákladů řízení před soudem prvního stupně ve výši 55 934 Kč (34 % z částky 164 512 Kč).
34. Předmětem „původního“ odvolacího řízení byla částka 894 974 Kč s příslušenstvím, přičemž žalobce byl úspěšný ohledně částky 306 791 Kč s příslušenstvím, tzn. že žalobce měl v původním odvolacím řízení procesní úspěch v rozsahu 34 %, proto má žalovaný právo na náhradu 32 % nákladů původního odvolacího řízení. V původním odvolacím řízení činily náklady žalovaného 58 212 Kč a spočívaly v odměně za dva úkony právní služby (sepis odvolání a účast u jednání dne 16. 5. 2018) po 11 900 Kč z punkta 894 974 Kč podle § 6 odst. 1, § 7, § 8 odst. 1 a § 11 odst. 1 písm. g) a k) advokátního tarifu a ve dvou režijních paušálech po 300 Kč podle § 13 odst. 4 advokátního tarifu, tj. celkem 24 400 Kč. Tuto částku je třeba opět zvýšit o náhradu za 21% DPH ve výši 5 124 Kč. Náklady řízení žalovaného dále představovaly zaplacený soudní poplatek za odvolání ve výši 28 688 Kč. Žalovaný má tedy právo na náhradu nákladů původního odvolacího řízení ve výši 18 628 Kč (32 % z částky 58 212 Kč).
35. V dovolacím řízení byl poměr úspěchu a neúspěchu obou účastníků stejný jako v původním odvolacím řízení. Náklady dovolacího řízení žalovaného ve výši 28 762 Kč sestávaly z odměny za jeden úkon právní služby (sepis dovolání) ve výši 11 900 Kč z punkta 894 974 Kč podle § 6 odst. 1, § 7, § 8 odst. 1 a § 11 odst. 1 písm. k) advokátního tarifu a jednoho režijního paušálu ve výši 300 Kč podle § 13 odst. 4 advokátního tarifu, tj. celkem 12 200 Kč. Tuto částku je třeba opět zvýšit o náhradu za 21% DPH ve výši 2 562 Kč. Náklady řízení žalovaného dále představovaly zaplacený soudní poplatek za dovolání ve výši 14 000 Kč. Žalovaný má tedy právo na náhradu nákladů dovolacího řízení ve výši 9 204 Kč (32 % z částky 28 762 Kč).
36. V „novém“ odvolacím řízení byl úspěch i neúspěch obou účastníků přibližně stejný, proto nemá žádný z účastníků právo na náhradu nákladů řízení za toto stádium soudního řízení.
37. S ohledem na výše uvedené odvolací soud zavázal žalobce zaplatit žalovanému na náhradě nákladů řízení před soudy všech stupňů celkem 83 766 Kč (55 934 Kč + 18 628 Kč + 9 204 Kč).
38. Jelikož ustanovená advokátka JUDr. Zdeňka Doležilková zastupovala žalobce, kterému nebylo přiznáno právo na náhradu nákladů řízení, nemá stát podle § 149 odst. 2 o. s. ř. právo na náhradu nákladů řízení před soudy všech stupňů spočívajících v odměně a náhradě hotových výdajů ustanovené zástupkyně žalobce.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí je možno podat dovolání, jestliže rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu nebo která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně anebo má-li být dovolacím soudem vyřešená právní otázka posouzena jinak, a to ve lhůtě dvou měsíců od doručení tohoto rozhodnutí k Nejvyššímu soudu ČR prostřednictvím Okresního soudu v Ostravě.

Nesplní-li povinný dobrovolně, co mu ukládá vykonatelné soudní rozhodnutí, může oprávněný podat návrh na soudní výkon rozhodnutí.

Ostrava 13. října 2020

Mgr. Tomáš Zubek v. r.
předseda senátu